

Q&A's Parlementaire Ondervraging Kinderopvangtoeslag

ALGEMEEN

Wat is het doel van het onderzoek?

- De Commissie doet onderzoek naar het fraudebeleid bij de kinderopvangtoeslag.
- De commissie wil meer zicht krijgen op de politieke besluitvorming daarover en de hoogambtelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid daarbij.
- De parlementaire ondervragingscommissie kijkt specifiek naar de periode van 2013 tot en met 2019. De ondervragingscommissie hoopt met haar onderzoek duidelijkheid te verkrijgen over de betrokkenheid van bewindspersonen bij de fraudeaanpak en wat is gedaan met de signalen dat het fraudebeleid tot harde uitkomsten leidde.

Wat is de scope van het onderzoek?

- De Commissie doet onderzoek naar het fraudebeleid bij de kinderopvangtoeslag.
- De commissie wil meer zicht krijgen op de politieke besluitvorming daarover en de hoogambtelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid daarbij.
- De parlementaire ondervragingscommissie kijkt specifiek naar de periode van 2013 tot en met 2019. De ondervragingscommissie hoopt met haar onderzoek duidelijkheid te verkrijgen over de betrokkenheid van bewindspersonen bij de fraudeaanpak en wat is gedaan met de signalen dat het fraudebeleid tot harde uitkomsten leidde.
- De ondervragingscommissie zal in het bijzonder kijken naar de volgende vier onderwerpen: :
 - de instelling en taakopdracht van de Combiteams Aanpak Facilitators (2013) en de voorbereiding daarop in de periode daarvoor;
 - de ministeriële commissie Aanpak Fraude (2013–2015)
 - de afstemming tussen Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar aanleiding van klachten en bezwaren (vanaf 2014)
 - de opvolging van het rapport «Geen powerplay maar fair play» van de Nationale ombudsman (vanaf presentatie in augustus 2017).

Uit welke stappen bestaat het onderzoek?

- Het onderzoek is grofweg in te delen in vier fasen, te weten:
 - 1) De informatiefase → in deze fase staat het verzamelen van informatie centraal.
 - 2) De voorbereidingsfase → in deze fase staat het voorbereiden van de personen die gehoord gaan worden centraal. Daarnaast is de griffie bezig met het voorbereiden van de verhoren.
 - 3) De verhoorfase → in deze fase vinden de verhoren plaats.
 - 4) De verslagleggingsfase → de commissie schrijft een rapport met daarin haar bevindingen.
- We bevinden ons momenteel in de voorbereidingsfase. Dat betekent dat wij volop bezig zijn om ons voor te bereiden op de verhoren. Zo bieden we de mensen die voor een verhoor zijn opgeroepen begeleiding. Maar we maken verslagen van de verhoren. Op die manier kunnen we iedereen goed op de hoogte houden gedurende de verhoren van wat er gebeurt.

Wat is de rol van MinFin/de Belastingdienst?

- Het ministerie is op verschillende manieren betrokken bij de parlementaire ondervraging.
- Ten eerste heeft de ondervragingscommissie veel informatie opgevraagd voor het onderzoek. De afgelopen maanden is veel werk gaan zitten in het bij elkaar zoeken van die informatie en het klaarmaken voor deling met de ondervragingscommissie.
- Daarnaast bereidt het ministerie de personen die werkzaam zijn of waren bij het ministerie of de Belastingdienst zo goed mogelijk voor op hun verhoren. Dit gebeurt door middel van voorbereidings sessies en het verstrekken van dossiers aan de hand waarvan zij hun geheugen kunnen opfrissen. We zijn daar erg zorgvuldig in: een verhoor is immers niet niks en kan voor de betrokken mensen erg spannend zijn.
- Tot slot gaat het onderzoek onder meer over hetgeen is gebeurd bij de Belastingdienst en het kerndepartement. We zijn dus in zekere zin zelf ook onderwerp van het onderzoek. Dat is best spannend, ook voor jullie als medewerkers van de Belastingdienst en het kerndepartement. Wij doen dan ook ons best om jullie goed op de hoogte te houden van de vorderingen.

Wat is het verschil tussen een parlementaire ondervraging en een parlementaire enquête?

- Een parlementaire ondervraging is simpel gezegd de "light"-vorm van een parlementaire enquête. Het is eigenlijk een tussenvorm tussen het parlementair onderzoek en de parlementaire enquête.

- De duur van een parlementaire ondervraging is korter en in beginsel wordt er minder informatie (of helemaal geen informatie) opgevraagd.
- Getuigen zijn, net als bij de parlementaire enquête, verplicht om te verschijnen. Daarnaast worden ze onder ede gehoord en zijn verplicht te antwoorden.

Is er een kans dat er iets naar boven komt waardoor mijn positie in het geding komt?

- Op voorhand is niet iets te zeggen over de resultaten van de parlementaire ondervraging. Wel is het belangrijk dat de commissie juist en volledig wordt geïnformeerd.
- Daarom moet iedereen die wordt opgeroepen zich vrij voelen op vordering van de commissie alle informatie waarover hij of zij beschikt, aan de commissie te verstrekken. Ook onze medewerkers moeten die vrijheid voelen, zonder beducht te hoeven zijn dat hun rechtspositie in het geding komt. Voor wat betreft de documenten: de commissie heeft een groot aantal stukken gevorderd. Aan deze vordering heeft het ministerie voldaan.
- Mocht je nou informatie hebben waarvan je denkt, dat is echt essentieel, overleg dan even met je leidinggevende. Hij kan dan contact opnemen met één van de contactpersonen voor de POK om het te bespreken.
- Verder is van belang voor ogen te houden dat het onderzoek niet is gericht op de vaststelling van gedragingen van individuele medewerkers. De scope van het onderzoek is zicht te krijgen op de politieke besluitvorming en de hoogambtelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid daarbij, die van invloed is geweest op het fraudebeleid bij de kinderopvangtoeslag en de politieke reactie op signalen over de harde uitkomsten van het fraudebeleid en de «alles-of-niets» benadering.

Gaat nu de onderste steen bovenkomen?

- De commissie doet onderzoek naar de politieke besluitvorming rondom het fraudebeleid en de hoogambtelijke betrokkenheid daarbij.
- Op die manier hoopt de commissie duidelijkheid te krijgen over punten zoals de totstandkoming van het fraudebeleid en wat er met signalen is gedaan dat het fraudebeleid niet goed uitpakte. De verhoren vullen een aanvulling op de grote hoeveelheid informatie die hierover de afgelopen jaren al naar buiten is gegaan.
- Wij vertrouwen erop dat de commissie een grondig en degelijk onderzoek zal doen hiernaar en dat de verhoren weer nieuwe informatie zullen opleveren. Wij hopen dat daarmee weer meer

duidelijkheid komt over dit onderwerp zodat we ons daarna weer en nog meer kunnen richten op de toekomst, waaronder het compenseren van de getroffen ouders, de ontvlechting, het cultuurtraject en de andere belangrijke projecten waar de Belastingdienst mee bezig is.

Zal deze ondervraging ervoor zorgen dat het beeld van de dienst en haar medewerkers weer wordt opgepoetst?

- Nee, het is een onderzoek naar wat er mis is gegaan.
- Het is waarschijnlijk dat wat hier uit komt en de berichtgeving die daaruit volgt niet (alleen maar) positief zal zijn.

INFORMATIEVORDERING

Wat voor documenten heeft de Commissie gevorderd?

- De commissie heeft naar acht departementen een informatievordering gestuurd, waaronder aan Financiën.
- Financiën is gevraagd om een overzicht van alle bewindspersonen en ambtenaren in het niveau van en hoger die van 2010 tot december 2019 betrokken waren bij de kinderopvangtoeslag.
- Daarnaast is gevraagd om documenten over de MC aanpak fraude en documenten met betrekking tot de aanloop naar en de opvolging van het rapport "geen powerplay, maar fair play" van de Nationale Ombudsman. Ook zijn tijdlijnen opgevraagd.
- De afgelopen maanden zijn mensen in de Belastingdienst bij het kerndepartement druk bezig geweest om deze stukken te verzamelen en aan de ondervragingscommissie te sturen.
- Maar ook nu worden nog stukken opgevraagd door de ondervragingscommissie en wij vinden ook soms weer stukken die wij dan aan de ondervragingscommissie sturen. Het is dus een hele onderneming, maar we doen ons uiterste best.

Welke documenten zijn ingeleverd bij de Commissie?

- De Commissie heeft om informatie gevraagd die ziet op de aanloop naar en opvolging van het rapport van de nationale ombudsman 'geen powerplay maar fair play' uit 2017 en om documenten over de ministeriële commissie die zich bezighield met de aanpak van Fraude.
- Daarnaast heeft de commissie ook recent nog een aanvullend verzoek om stukken ingediend.
- Op basis van de verzoeken van de commissie zijn ruim 1.500 documenten vanuit het Ministerie van Financiën verstrekt. De informatie bestaat uit notities, gespreksverslagen, concept-Kamerbrieven en dat soort stukken, maar ook uit e-mailberichten

over dit onderwerp die zijn aangetroffen in de e-mailbox van en hoger.

Staat mijn naam in de stukken die worden ingeleverd en wordt dat openbaar?

- De namen in de stukken zijn gelakt tot en met het niveau van
- Elke naam is gecodeerd met een code. Indien de commissie het nodig acht kan zij de lijst met coderingen komen inzien.
- Met de commissie is afgesproken dat Financiën nog een keer door de stukken heen mag om namen die per ongeluk ongelakt zijn gebleven, alsnog te lakken.
- De stukken worden openbaar, zonder de codering. Namen van personen onder zullen dus onherkenbaar blijven.

Kunnen wij ook nog stukken aandrazen om naar de ondervragingscommissie te sturen?

- De afgelopen maanden is zorgvuldig gezocht naar informatie die valt onder de informatievorderingen van de ondervragingscommissie. Het ging daarbij steeds om informatie die het niveau van en hoger heeft bereikt.
- Die zoektocht heeft heel veel informatie opgeleverd, dus er is een goede kans dat de informatie die je in gedachten hebt, daar al bij zit.
- Mocht je nou informatie hebben waarvan je denkt, dat is echt essentieel, overleg dan even met je leidinggevende. Hij kan dan contact opnemen met één van de contactpersonen voor de POK om het te bespreken.

Klopt het dat niet alle informatie die is aangeleverd vanuit de Belastingdienst wordt verstrekt aan de ondervragingscommissie?

- De Belastingdienst heeft veel stukken aangeleverd die mogelijk onder de informatievordering zouden vallen.
- Vervolgens is door een team van de Belastingdienst gekeken welke stukken onder de informatievordering vallen. Daarbij is ruimhartig naar de stukken gekeken: als deze ook maar enigszins relevant waren, zijn ze geselecteerd. Deze stukken zijn vervolgens aan de ondervragingscommissie verstrekt.

VERHOREN

Wie bepaalt wie er verhoord wordt?

- De Commissie bepaalt wie er moeten komen voor de verhoren.

- Op basis van de informatie die al openbaar was en de informatie die wij hebben aangeleverd, hebben zij een aantal personen uitgekozen. Dit betreffen nagenoeg allemaal bewindspersonen of oud-bewindspersonen en topambtenaren..
- De Commissie heeft de namen bekend gemaakt op dinsdag 27 oktober 2020.

Maandag 16 november	Woensdag 18 november	Donderdag 19 november	Vrijdag 20 november
15.00:	9.30: 12.30: 15.30:	9.30: (SZW) 13.30: (SZW) 16.30: (SZW)	9.30: 13.30:
Maandag 23 november	Woensdag 25 november	Donderdag 26 november	
9.30: Frans Weekers 13.00: Eric Wiebes 16.30: Lodewijk Asscher	9.30: Tamara van Ark 13.00: Menno Snel	9.30: Wopke Hoekstra 13.00: Mark Rutte	

Kan ik ook opgeroepen worden voor een verhoor?

- De commissie heeft op 27 oktober bekend gemaakt wie zij wil horen. Het verhoorschema en de namen kun je vinden op de site van de Tweede Kamer.
- Indien je geen oproeping hebt gehad van de commissie kun je er in beginsel van uitgaan dat je niet zal worden opgeroepen voor een verhoor.

Is dit het definitieve verhoorschema of komen er nog meer verhoren?

- De commissie heeft op 27 oktober bekend gemaakt wie zij wil horen. Het verhoorschema is in beginsel definitief.
- Het staat de commissie echter vrij alsnog mensen uit te nodigen indien zij dit nodig acht. Dat heeft de commissie ook aangegeven.

Op welke wijze worden mensen voorbereid voor het verhoor?

- Wij begrijpen dat een verhoor iets is wat enorm spannend kan zijn. Daarom zetten wij als werkgever of oud-werkgever, ons in om ervoor te zorgen dat de personen die zijn opgeroepen met een gevoel van vertrouwen naar hun verhoor gaan.
- Wij bereiden mensen op verschillende manieren voor. Ten eerst ontvangen zij een dossier met stukken die zij in de uitoefening van hun functie voorbij hebben zien komen. Zij kunnen zo hun geheugen opfrissen.

- Daarnaast organiseren wij oefensessies voor de mensen die worden opgeroepen om hen vertrouwd te maken met de setting van een openbaar verhoor. Hierdoor zijn zij beter in staat de vragen van de commissie te beantwoorden en hun verhaal te doen.

Worden Pieter Omtzigt en Renske Leijten ook gehoord?

- Nee, er worden geen Kamerleden gehoord.

Kan ik de verhoren live volgen of ergens terugzien?

- Ja, dat is mogelijk. Op het moment dat de verhoren beginnen kan via de website van de Tweede Kamer worden meegekeken.
- Op intranet staat een link naar de website waar je de verhoren kan bekijken.
- Bij de Belastingdienst vind je dit op de nieuwsdossierpagina op de homepage.
- Bij Financiën op rijksportaal onder de servicemededelingen.
- Via de app van de Tweede Kamer kun je de verhoren achteraf ook terugkijken.

Heeft de getuigenis consequenties voor iemands arbeidsrechtelijke positie als ambtenaar?

- Verklaringen die op vordering van de commissie aan de commissie zijn afgelegd c.q. verstrekt, kunnen niet als bewijs worden gebruikt in een civielrechtelijke, bestuursrechtelijke of tuchtrechtelijke procedure.
- Evenmin kan op zulke verklaringen een disciplinaire maatregel, een bestuurlijke sanctie of een bestuurlijke maatregel worden gebaseerd.

NA DE VERHOREN

Wat gebeurt er na de verhoren?

- Na de verhoren schrijft de Commissie een verslag met haar bevindingen. Ze zal hierin geen aanbevelingen doen. Het verslag zal een rode draad van de verhoren bevatten. De commissie heeft aangegeven dat zij het verslag op 17 december wil opleveren aan de Kamer.
- Begin volgend jaar zal er een debat plaatsvinden met staatssecretaris Van Huffelen in de Tweede Kamer over dit rapport.

De commissie gaat alleen feiten reconstrueren en deelt de bevindingen in december. Wat gebeurt er vervolgens met die bevindingen?

- Wij zullen samen met de staatssecretaris goed gaan kijken naar de bevindingen en welke lessen wij daaruit kunnen trekken voor de toekomst.
- Daarnaast zal er over het rapport een Kamerdebat worden gevoerd met de staatssecretaris. In dat debat kunnen ook de verschillende bevindingen worden besproken.
- Uiteindelijk is het natuurlijk de bedoeling dat met de bevindingen van de commissie iets wordt gedaan. Of dit leidt tot concreet beleid of tot lessen voor de toekomst is nu nog niet te zeggen. Dat hangt af van de bevindingen van de ondervragingscommissie.

STRAFRECHTELIJK ONDERZOEK

Hoe verhouden deze verhoren zich met het proces van de aangifte?

- In beginsel zijn het gescheiden trajecten. Omdat de parlementaire ondervraging invloed kan hebben op een eventueel strafrechtelijk onderzoek, heeft de ondervragingscommissie afspraken gemaakt met het OM.
- De inhoud van die afspraken is niet bekend bij Financiën.

Hoe wordt voorkomen dat de ondervraging en het onderzoek van het OM elkaar doorkruisen?

- De ondervragingscommissie heeft afspraken gemaakt met het OM.
- Dit gaf de ondervragingscommissie ook aan bij de bekendmaking van de lijst met personen die verhoord zullen worden.

De verhoren vinden plaats onder ede. Kunnen de getuigen zich beroepen op hun zwijgrecht?

- Bij een parlementaire ondervraging geldt de verplichting tot medewerking.
- Om te voorkomen dat personen die verhoord worden weigeren te verklaren, kunnen verklaringen die zij op vordering van de commissie afleggen niet gebruikt worden in strafrechtelijke procedures.
- Een beroep op het zwijgrecht dat verdachten in een strafrechtelijke procedure hebben, is niet mogelijk in de context van een parlementaire ondervraging of een parlementaire enquête.
- Alleen beroepsgeheimhouders zoals advocaten, artsen of geestelijken kunnen weigeren te zeggen wat aan hen is toevertrouwd in die hoedanigheid.
- De fiscale geheimhoudingsverplichting van artikel 67 Awr geldt niet als een grond om antwoorden te weigeren.

Kunnen de verklaringen die worden afgelegd worden gebruikt in het strafrechtelijk onderzoek?

- Nee, artikel 30 van de Wpe 2008 sluit dat uit.
- De verklaring zelf kan dus niet gebruikt worden, maar als er andere bronnen bestaan die dezelfde informatie bevatten als de verklaring, kunnen die andere bronnen wel worden gebruikt in een eventueel strafrechtelijke onderzoek.

Kunnen de personen die worden gehoord over dezelfde onderwerpen ook nog worden gehoord door het OM? Of geven de onderwerpen die aan bod komen eigen een "strafrechtelijke vrijwaring"?

- Ja. Omdat een verhoor van een parlementaire ondervragingscommissie niet als doel heeft iemand te vervolgen, geldt hier niet het beginsel van 'ne bis in idem'.
- Wel geldt de bescherming van artikel 30 wpe 2008, die hiervoor al aan de orde is geweest.

OVERIG

Wat is de relatie van dit onderzoek met TCU en WAU?

- Dit najaar vindt er naast de POK nog een onderzoek plaats in opdracht van de Tweede Kamer.
- Dat is het onderzoek van de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU).
- Dit onderzoek richt zich op de problemen die bij uitvoeringsorganisaties zijn ontstaan bij het uitvoeren van hun taken en het hanteren van de menselijke maat daarbij.
- Hierbij gaat het niet alleen om de Belastingdienst, maar ook om het CBR en het UWV. Ook voor dit onderzoek vinden openbare hoorzittingen plaats, maar die zijn niet onder ede.
- WAU staat voor het traject 'Werk aan uitvoering' heeft als doel om mogelijkheden te schetsen om de dienstverlening te versterken en wendbaarheid en toekomstbestendigheid van de uitvoering te vergroten. De focus van het traject ligt op vier grote uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, UWV, SVB en DUO).

Is het niet belangrijk dat er onderzoek wordt ingesteld naar de rol van de Tweede Kamer in deze affaire?

- De ondervragingscommissie gaat geen Kamerleden horen.
- Wel heeft de ondervragingscommissie aangegeven de totstandkoming van wetgeving nader te onderzoeken. In dat kader zou de rol van de Tweede Kamer in de openbare verhoren wel aan

bod kunnen komen. Ook gaan de getuigen mogelijk zelf in op de rol van de Tweede Kamer.

- Hoewel de ondervragingscommissie dus geen Kamerleden of oud-Kamerleden hoort, kan de rol van de Kamer wel onderwerp van gesprek worden in de openbare verhoren.

De echtgenote van gastouderbureau (advocaat belanghebbenden) zal als eerst worden gehoord. Is daar geen sprake van belangenverstrengeling?

- De ondervragingscommissie bepaalt wie worden opgeroepen voor een verhoor.
- De advocaat van de belanghebbenden is de afgelopen jaren nauw betrokken geweest bij deze zaak. Zij is waarschijnlijk door de ondervragingscommissie opgeroepen om het perspectief van de ouders te vertolken.